

25.10.2021 р. протокол №3

МЕМОРАНДУМ СПІВПРАЦІ
між усіма учасниками освітнього процесу:
педагогами, учнями та батьками
Сков'ятинської ЗОШ І-ІІ ситупенів

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

- Головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня.
- Освітній процес ґрунтується на співпраці педагогів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника “учень-учитель-батьки” створює простір для сучасної ефективної освіти.
- В основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу покладені принципи педагогіки партнерства як складника концепції “Нова українська школа” (НУШ):
  - повага до особистості;
  - доброзичливість і позитивне ставлення;
  - довіра у відносинах;
  - діалог – взаємодія – взаємоповага;
  - розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
  - принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).
- З урахуванням концепції “Нова українська школа” (НУШ) всі учасники освітнього процесу виявляють готовність до удосконалення освітнього процесу за напрямками:
  - Готовність до інновацій;
  - Нові стандарти й результати навчання;
  - Автономія школи та вчителя.
- Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насильства.
- Співпраця має відбуватись на засадах обов'язковості розгляду пропозицій сторін; пріоритету узгоджувальних процедур; прозорості, відкритості та гласності; обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей; взаємної відповідальності сторін.

- Дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.
- Жодне положення цього Меморандуму не звільняє від відповідальності за порушення норм чинного законодавства України і не може змінювати прями норми законодавства та України та вимог міжнародних договорів, ратифікованих Україною.

РОЗДІЛ 1. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

1.1. Робота громадського самоврядування в закладі освіти

ЗОШ є осередком місцевої громади, мета існування якого – освіта і всебічний розвиток учнів. Низка засадничих рішень у житті ЗОШ, зокрема правила і регламенти, які не суперечать чинному законодавству ухвалюються на засадах громадського самоврядування^[1].

- Ключові питання взаємодії між учасниками освітнього процесу в НВК вирішуються на Загальних зборах, які формуються з представників шкільного самоврядування педагогів, учнів та батьків. Адміністрація НВК надає приміщення для роботи органів батьківського та учнівського самоврядування.
- Показником дієвості громадського самоврядування в НВК є налагоджені механізми зворотного зв'язку: забезпечена можливість для обговорень, питань, голосувань, створення “банку пропозицій та ідей” тощо, врахування скарг, запитів і пропозицій у подальшій роботі.
- Інструментом оцінки ефективності громадського самоврядування в НВК є процедура самооцінки. Самооцінка проходить у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи громадського самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1.2. Правила та регламенти

- Види **шкільних правил** та їхній зміст ЗОШ визначає самостійно. Серед них є:
  - Золоті правила учня Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів;
  - Кодекс честі учня Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів
  - **регламенти**: порядок доступу батьків до школи і класів, порядок індивідуального позакласного спілкування з учителями та класними керівниками, форми проведення першого й останнього дзвоника, батьківських зборів, наявність або відсутність дрес-коду для учнів і вчителів та інші.
- Шкільні правила розробляються за участі всіх учасників освітнього процесу та членів колективу Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів. За потреби в регуляційні документи або їхні частини можна вносити зміни шляхом винесення пропозицій на Загальні збори Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів та їх ухваленн.

- Невід'ємним складником правил та регламентів Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів є порядок розгляду звернень і скарг, а також шляхи вирішення конфліктів. Конфлікти можуть розв'язуватися за допомогою психолога, класного керівника, керівництва Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів. Звернення учасників освітнього процесу до керівництва Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів розглядається в якнайкоротші строки.
- Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду, іншого уповноваженого на розв'язання конфлікту органу або до освітнього омбудсмена^[2].

1.3. Принципи фінансування та співфінансування

Фінансова діяльність шкільної спільноти ґрунтується на принципах відкритості, зрозумілості та прозорості^[3]. Можлива співучасть батьків у фінансових витратах Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів є добровільною та може бути спрямована переважно на цільові проекти, що слугують покращенню освітнього процесу та розвитку Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів.

1.3.1. Фінансування коштом державного та місцевого бюджетів

- Усі члени шкільної спільноти мають вільний доступ до інформації про кошторис і фінансовий звіт Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів.
- Інформація про всі матеріальні цінності, отримані Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів від батьків чи благодійних організацій, має бути опублікована на сайті Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів. Керівництво закладу освіти обліковує їх відповідно до законодавства та зобов'язується використовувати їх лише в інтересах Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів.
- Адміністрація Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів бере на себе зобов'язання подавати всю фінансову інформацію (або інформацію про всі кошти чи матеріальну допомогу, які отримує Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів з різних джерел та їх використання) вчасно, достовірно і доступно для розуміння будь-якому учаснику освітнього процесу.
- Раз на рік директор публічно звітує про виконання річного плану НВК та презентує план розвитку НВК на наступний, а також пов'язані з цим планом очікувані фінансові потреби.

1.3.2. Додаткове співфінансування силами батьків

- Основною метою додаткового співфінансування силами батьків^[4] можуть стати цільові проекти Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів, гроші на які збираються за принципом відкритого оголошення. Проект можуть оголосити адміністрація Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів, вчитель, батьки або учні. Проект виноситься на розгляд спільноти (класу або школи) і реалізується, якщо отримує належне фінансування на добровільних засадах. Кожен з членів батьківської спільноти самостійно вирішує, чи бажає фінансово підтримати проект, і також самостійно визначає розмір власної фінансової участі. Обов'язковою умовою такого співфінансування є оприлюднення переліку потреб та їхньої вартості.
- Можливе співфінансування силами батьків здійснюється за принципами:
  - **добровільності**: ніхто не може нікого примусити здавати гроші на будь-що;
  - **конфіденційності**: без згоди людини ніхто не має права публічно оголошувати, узяла вона участь у співфінансуванні чи ні;
  - **прозорості та регулярної звітності**.
- Якщо батьки вирішили передати школі будь-які матеріальні цінності, останні мають бути взяті на облік за актом приймання-передачі з визначенням їхньої балансової вартості.
- Батьки мають можливість контролювати та перевіряти реальні потреби НВК в їхньому співфінансуванні не залежно від того, чи приймали вони участь у ньому.

РОЗДІЛ 2. Підвищення ефективності освітнього процесу

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Освітній процес має бути спрямований на всебічний розвиток і подальшу успішну самореалізацію учня в дорослому житті – як особистості, громадянина й фахівця.

2.1. Організація освітнього процесу в межах навчальної діяльності

- Організація освітнього процесу ґрунтується перш за все на академічній свободі вчителя, праві вільного вибору ним форм, методів та засобів навчання і праві вчителя на педагогічну ініціативу. Адміністрація Сков'ятинської ЗОШ I-II ступенів, батьківська та учнівська спільноти мають усебічно сприяти реалізації цих прав вчителя.^[5]
- Водночас батьки та учні (старшокласники) можуть бути ініціаторами та/або брати участь у низці питань організації освітнього процесу, зокрема:
  - у межах Типового робочого плану колективно обирати предмети варіативного складника освітньої програми з урахуванням запитів більшості або профорієнтаційних перспектив;
  - подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні й культурні гранти;
  - залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництва, в офіси тощо; шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності^[6].

- Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре та зрозуміле оцінювання. Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, рефератів, проектів тощо є прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання, сформульовані недвозначно та простою зрозумілою мовою, мають бути доведені до всіх учасників освітнього процесу.
- Механізмом перевірки якості освіти в Сков'ятинській ЗОШ I-II ступенів, зокрема, може бути процедура самооцінки, яка проводиться у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.
- -

2.2. Організація освітнього процесу поза межами навчальної діяльності

- Позаурочна діяльність має бути спрямована на:
  - **всебічний розвиток учнів**, зокрема їхнього емоційного інтелекту, комунікаційних навичок, ініціативності та творчості;
  - **виявлення і розвиток талантів**;
  - **налагодження та укріплення партнерських зв'язків між членами спільноти**: батьками, педагогами та дітьми.
- Усім учням має бути надана за їх бажанням можливість спробувати себе в творчих видах діяльності та взяти участь у відповідних конкурсах, виставах, змаганнях тощо: критеріями участі в творчих конкурсах є не наявність відповідних навичок, а виключно бажання учня. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями; пріоритетом у виборі форм позаурочної творчої активності є побажання учнів.
- У позаурочний час учні за бажанням можуть брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; відповідний учитель надає допомогу в підготовці.
- Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та попереднє оголошення загальношкільних учнівських заходів, що обговорюється та пропонується заздалегідь на кожен місяць, чверть або семестр. Такий порядок дає можливість охочим заздалегідь визначитись, у яких видах позаурочної діяльності вони б хотіли взяти участь. Учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік і брати участь у складанні програми заходів.
- Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в Сков'ятинській ЗОШ I-II ступенів може бути опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

РОЗДІЛ 3. Безпека в школі

Ми, педагоги, батьки та учні, виходимо з того, що:

Обов'язковим елементом освітнього процесу в шкільному середовищі є задоволення для всіх його учасників на належному рівні основних потреб людини (зокрема фізіологічних, соціальних та потреб у безпеці – фізичній і психологічній).

3.1. Сприятливе фізичне середовище

- Адміністрація Сков'ятинської ЗОШ І-ІІ ступенів в співпраці з усією шкільною спільнотою розробляє методи та шляхи забезпечення задоволення основних фізичних потреб у шкільному середовищі.

- Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:

- **вільний доступ до свіжого повітря.** Сков'ятинської ЗОШ І-ІІ ступенів забезпечує наявність свіжого повітря в класах під час занять, регулярне провітрювання класів під час перерви та можливість прогулянок дітей у внутрішньому дворі під час перерв у теплий період;

- **вільний доступ до питної води.** Фонтанчики та кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в Сков'ятинській ЗОШ І-ІІ ступенів.

- **вільний доступ до туалету.** Шкільні туалети мають відповідати потребам людини в повазі до її гідності та сучасним гігієнічним нормам. Туалети мають бути облаштовані індивідуальними кабінками з дверима, що зачиняються, сучасними сантехнічними системами, забезпечені туалетним папером, водою та милом для миття рук;

- **доступна якісна їжа.** У школі має бути організовано гаряче харчування.

- **надання домедичної допомоги** в разі потреби.

3.2. Безпечне та комфортне психосоціальне середовище

- Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в НВК та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою. Психологічне насильство та булінг є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу^[7]. Правила та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу мають передбачати комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.

- У ЗОШ організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка для учнів. Необхідне виділення окремого кабінету для роботи шкільного психолога.

- Під час перебування в ЗОШ вчителі та учні повинні мати простір і час для відпочинку та психологічного розвантаження. Разом з простором для відпочинку педагогів (вчительською кімнатою) в ЗОШ створений простір для психологічного розвантаження та відпочинку учнів.

- Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в ЗОШ може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу.

- Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в школі вирішуються на рівні адміністрації ЗОШ. Шкільна процедура розв'язання конфліктів не

позбавляє особу права звернутись до суду, іншого уповноваженого на розв'язання конфлікту органу або до освітнього

Прикінцеві положення

Текст Меморандуму є рамковим і може змінюватися залежно від того, яких домовленостей дійдуть кожна зі сторін – педагоги, учні та батьки.

Цей документ ухвалюється на педагогічній раді після його обговорення на Загальних зборах або в інший спосіб, який передбачає активність усіх учасників освітнього процесу.

Документ вважається схваленим, якщо його підписують уповноважені представники батьків, учнів та педагогів.

---

^[1]На основі ст. 28 та ст.70 Закону України “Про освіту”. Зокрема, у статті 28 ідеться: “Громадське самоврядування в закладі освіти – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді (контролі) та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти”.

^[2] Створення інституту освітнього омбудсмена передбачено ст. 73 Закону України “Про освіту”; Положення про освітнього омбудсмена і Порядок та умови звернення до освітнього омбудсмена затверджено Постановою Кабінету міністрів “Деякі питання освітнього омбудсмена” від 06.06.2018.

^[3]“Заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством” (частина 3 ст. 30 Закону України “Про освіту”).

^[4]“Батьки за власною ініціативою та на добровільних засадах можуть надавати закладу освіти благодійну допомогу відповідно до законодавства про благодійну діяльність та благодійні організації” (частина 4 ст. 24 проекту Закону України “Про повну загальну середню освіту”).

^[5]Частина 1 ст. 54 Закону України “Про освіту”.

^[6]Ціла низка якісно нових можливостей організації освітнього процесу, включно з організацією індивідуальної освітньої траєкторії учня, з'явиться після ухвалення Закону України “Про повну загальну середню освіту”.

^[7]Порядок реагування на прояви психологічного насильства та булінг, а також порядок адміністративного та кримінального покарання винних докладно виписані в низці законів України, зокрема в змінах до Кодексу України про адміністративні правопорушення та в змінах у Законі України “Про освіту”. Повний перелік міститься в Законі України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)”.